

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2008 m. rugsėjo 5 d.

Nr. 33 (815)

Eina nuo 1988 m.

spalio 28 d.

Rugpjūčio 30 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga surengė šventinę konferenciją, skirtą organizacijos įkūrimo ir veiklos 20-mečiui paminėti

Šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje šv. Mišias aukojo kunigas Artūras Kazlauskas už politinius kalinius ir tremtinius, negrižusius iš tremties ir lagerių ir už tēsiančius savo veiklą iki šiol, už Amžinybę išėjusius Laisvės kovų dalyvius. Šventinis minėjimas-konferencija įvyko Kauno įgulos karininkų ramovėje.

Gausiai susirinkusius Laisvės kovų dalyvius, buvusių politinius kalinius ir tremtinius, svečius pasveikino LPKTS pirmininkas Antanas Lukša: "Sveikinu jūs, gausiai susirinkusius į mūsų šventę, linkiu sėkmės darbuose, išvermės ir kiekvienam iš mūsų – susitarimo su savo sąžine. Nejisileiskime į savo širdis šmeižto ir pavydo. Prienu prelato M. Krupavičiaus prasmingą pamokymą: "Lietuvi, tebūnė tau pirmieji tėvas ir motina, o virš jų – Tėvynė Lietuva".

I salę įnešamos LPKTS ir valstybinė vėliavos, skamba Tautiška giesmė. Pirmasis Lietuvos kariuomenės karo kapelionas, ats. mjr. kunigas Alfonsas Bulotas sukalba maldą, tylos minute pagerbiai i Amžinybę išėję LPKTS nariai, negrižę iš gulagų tremtinių ir politinių kalinių. Išnešamos gėlės prie Nežinomo kareivio kapo ir Laisvės paminklo. Svečiams – išskirtinė teisė kalbėti pirmiesiems.

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio prezidiumo pirmininkas dim. plk. Jonas Čeponis: "Žvelgiu į jūs, mieli Laisvės kovų dalyviai ir bendražygiai, ir stebiuosi – per 20 metų jūs nepasikeitėte. Esate tokie pat žvalūs, kūpini energijos ir ryžto. Kaip ir tada, kai pirmą kartą susitikome su daugeliu jūsų, esančiu šioje salėje, prie Kauno pilies ir stovėjome prie Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos įkūrimo ištakų. Ėjome visi prie parlamento, pradėjome kurti naują Lietuvą. Tuo keiliu eisime visą likusį savo gyvenimą."

Kauno miesto savivaldybės meras Andrius Kupčinskas: "Jūs buvote pirmieji atkuriant Lietuvos nepriklausomybę, savo ryžtu ir pilietiniu nusiteikimu tam déjote pamatus Sibiro gulaguose.

Ačiū jums ir – išvermės bei stiprybės."

Lietuvos Persitvarkymo Sajūdžio vardu kalbėjo svečias iš Vilniaus Audrius Tučkus. Perdavęs europarlamentaro Vytauto Landsbergio sveikinimus jis tarė: "Esate garbingiausiai mūsų tautos piliečiai. Ačiū jums už iškovočią laisvę, už neprieklausomybę."

Kauno Sajūdžio tarybos pirmininko pav. Zigmantas Tamkauskas sveikinimus papildė dr. S. Šalkauskio kadaise pasaky-

Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas sveikina LPKTS pirmininką Antaną Lukšą LPKTS 20-mečio proga

TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos kandidatai į Seimą: Vincė Vaidevutė Margevičienė, Arimantas Dumčius, Birutė Kažemėkaitė, Petras Musteikis, Auksė Ramanauskaitė-Skokauskienė, Edvardas Strončikas, Juozas Stanėnas, Vilhelm Haase, Raimundas Pankevičius, Jonas Cimbolaitis, Arvydas Anušauskas

tais žodžiais: "Trys stulpai, ant kurių remiasi valstybė yra: tautiškumas, krikščionybė ir demokratija. Neišsižadékime ir nepamirškime šių vertybų."

Seimo narys Kazimieras Starkevičius: "Jūs – atgimusių tautos istorija. Per 20 pastarųjų metų nuėjė dar vieną prasmingą kelio atkarpa ir įraše reikšmingus puslapius."

Seimo narys prof. Arimantas Dumčius: "Mes, buvę tremtinių, politinių kalinių Sajūdžio kūrimosi išvakarėse pirmieji skelbėme: "Tik į neprieklausomybę!"

Seimo narys Donatas Jančauskas: "Ėjome kartu, įvairias negandas patyrėme ir išgyvenome kartu, ir dabar, kai esame reikalingi Lietuvai, būkime kartu."

Seimo narė, TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių

Atsiūmė LPKTS žymenį „Už nuopelnus Lietuvai“ Elvidą Morkūnaitę-Caplikienę atlydėjo provaikaitis Réjus

frakcijos pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė: "Pasaulis mus žino kaip Da- riaus ir Girėno Tėvynę, mus išgarsino knygnešiai. Kovos

kelias tėsiasi nuo amžių. Mes ir šiandien – kelyje, kurio pa- baigos dar nematome."

Laisvės šauklys, publicis- tas, daug metų gyvenęs JAV,

Vilius Bražėnas: "Mes dar galime pakeisti Seimą, "page-rinti" jo sudėtį. Kuo daugiau mūsų bus Seime, tuo greičiau išgydysisime į Lietuvos kūną įsisiurbus "raudonajį vėžį". Pažadinkime miegančius, mes dar galime keisti savo ir ateities kartą gyvenimą." Sausio 13-osios brolujos pirmininkė Auksė Ramanauskaitė-Skokauskienė: "Ži- nau, kad mūsų tébai, vėliau jū vaikai turėjo vieną svajonę – išvesti laisvą Lietuvą. Ta die- na išaušo. Branginkime mū- sų tévę padovanotą brangiau- sią turtą – Laisvę."

Lietuvos gyventojų geno- cido ir rezistencijos tyrimo centro, Genocido ir rezisten- cijos departamento direkto- rius Arvydas Anušauskas: "Lietuvos persitvarkymo Są- jūdis buvo kelio į Laisvę šauklys. Jo ištakose aktyviai daly-

vavote ir jūs, buvę politinių kalinių ir tremtinių. Garbė ir šlovė jums."

Pristatyti TS-LKD politi- nių kalinių ir tremtinių frak- cijos kandidatai į LR Seimą. Trumpos pertraukėlės metu šventės dalyviams populiarū operų arijas atliko operos so- listas Gintaras Liaugminas.

Pranešimus apie Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos kūrimo ištakas per- skaitė Nepriklausomybės Akto signataras Povilas Varanauskas: "Naujai politikai remti įsikūrė Lietuvos Persitvarkymo Sajūdis, kuris pro- tegavo ir istorinės tiesos atkūrimą. Atsirado aktyvioji ter- pė, įgalinusį pažvelgti į savo ir represijų palieustus likimo brolius iš arti." (P.Varanausko pranešimą spausdinsime kitame numeryje).

(keliamas į 2 psl.)

(atkelta iš 1 psl.)

Apie per dvidešimt metų atlikus darbus, kuriu didžiąją dalį sudaro istorinės atminties išsaugojimas, kalbėjo Seimo narys dr. Povilas Jakučionis. (Pranešimas spaustinės "Tremtinysje"). Kauno Tremties ir rezistencijos muziejaus vadovas Darius Juodis apžvelgė muziejaus kūrimosi pradžią, priminė šių dienų muziejaus problemas, nuogastavo dėl ekspozicijos išsaugojimo.

LPKTS apskričių koordinatoriai, filialų pirmininkai kalbėjo apie tai, kas nuveikta per 20 metų, kvietė kartu su jaunaja karta dirbtį dėl Lietuvos, nepamiršti didžiųjų vertybų, istorinės praeities. Kalbėjo Marijampolės apskrities koordinatorius Vytautas Raibikis, Panevėžio apskrities koordinatorius Algirdas Blažys, Utenos apskrities koordinatorius Vin-

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga šiemet švenčia savo veiklos 20-metį. Mūsų organizacija įsikūrė tuo pačiu metu kaip ir Lietuvos Sajūdis – 1988 metais. Tai buvo patriotinio pakilimo ir didelių vilčių metai. Viltis atgauti laisvę, nusikratyti okupanto priespaudos, atkurti Lietuvos valstybę mus visus jaudino ir kvietė į Tėvynės išlaivinimo frontą. Organizacijoje susibūrė iniciatyvūs ir veiklūs žmonės, gebantys organizuoti ir patraukti žmones bei nuosekliai ir kantriai siekti užsibrėžtų tikslų. Todėl mūsų Sajungos netruko išaugti iki 70 tūkst. narių su skyriais visuose Lietuvos miestuose ir rajonuose. Laikui bėgant keitėsi organizacijos statusas, pavadinimas. Priklasomai nuo politinių aplinkybių, keitėme veiklos uždavinius ir metodus. Buvome visuomeninė, vėliau – visuomeninė-politinė, politinė organizacija ir vėl tapome visuomeninė.

Svarbiausias mūsų tikslas buvo Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas. Dirbome kartu su Lietuvos Sajūdu. Didžiąją Sajūdžio narių daugumą, ypač rajonuose, sudarė buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. Neabejotina, kad būtent dėl to komunistams nepavyko užgrobtį Sajūdžio vadovybės, o Atkuriamame Seime Sajūdžio iškelti kandidatai, tarp kurių buvo ir tremtinių atstovai, sudarė absoliučią daugumą. Ne mūsų kaltė, kad dalis deputatų pasirodė esą neištikimi Sajūdžio idealams.

1992–1996 metais Seime turėjome savo penkių narių "Laisvės" frakciją. Deja, vė-

I trečiąjį veiklos dešimtmetį 1988–2008

Paminėti LPKTS įkūrimo ir veiklos 20-metį į Kauno igulos karininkų ramovės salę susirinko aktyviausi LPKTS nariai ir garbingi svečiai

cas Bliznikas, Klaipėdos filialo narė Ona Padvarietytė, Varėnos filialo pirmininkas Vytautas Kaziulionis,

Garliavos filialo pirmininkas Mindaugas Babonas ir kiti.

Maloni šventės akimirka –

aktyviausių LPKTS narių, Lietuvai nusipelnusių žmonių apdovanojimas I, II ir III laipsnio žymeniu "Užnuopel-

Dėl bendro Lietuvos reikalo

Dr. Povilo JAKUČIONIO pranešimas, skaitytas LPKTS įkūrimo 20-mečio minėjime

liau įsikūrus Tėvynės sajungos partijai, nebetekome rinkėjų paramos, todėl savo politinė veiklą su jungėme su Tėvynės sajunga ir sugrižome į visuomeninės organizacijos statusą. Šioje Seimo kadencijoje vėl turime savo keturis atstovus, o rudens rinkimuose balotiruoja 18 Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos narių, iš jų 7 kandidatuoją vienmandatinėse apygardose. Palankėkime jiems sėkmęs ir visomis išgalėmis jiems padékimė. Ne tik dėl to, kad savas atstovas Seime yra didelė parama mūsų patriotinei veiklai, bet ir dėl bendro Lietuvos reikalo. Turime realią galimybę kitame Seime turėti 10 savo atstovų. Bet vien kandidatų pastangų nepakaks. Mums visiems reikia daug dirbtis iki pat rinkimų dienos. Tai, kad mūsų apsisprendimas savo politinę veiklą sujungti su Tėvynės sajunga buvo teisingas, patvirtina ir dabartinis Tautininkų sajungos ir Lietuvos krikščionių demokratų sprendimas įsilieti į Tėvynės sajungos gretas ir partinę veiklą testi kartu su kita dešiniaisiais. Tokią „storą šluotą“ vargu ar kam pavyks perlaužti.

Bet grįžkime prie LPKTS veiklos istorijos. Kaip jau minėjau, pirmasis ir didžiausias tikslas buvo Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas. Jis pasiektas. Bet išlieka būtinybė valstybę stiprinti ir tobulinti. Puoseleti lietuviybę, tautiškumą ir patriotiškumą, ugdyti jaunimą, įtvirtinti Laisvės kovą is-

Seimo narys dr. Povilas Jakučionis skaito pranešimą LPKTS įkūrimo 20-mečio minėjime

toriją ir istorinę atmintį.

Siuose baruose mes dirbamė nuo pat įsikūrimo. Pradėjome įspūdingu ir jaudinančiu Sibire mirusių tremtinių palaiķų pargabenimui ir iškilmingu palaidojimu Tėvynėje. Vėliau ēmėmės stribų ir NKVD nukankintų ir išniekintų partizanų palaiķų pajieškų ir pagarbaus palaidojimo darbų. Statėme ir vis dar statome šimtus ir tūkstančius paminklų ir kryžių žuvusiems partizanams, nes kiekvienas partizanas, vadas ar eilinis, yra vertas atminimo paminklo, kaip žuvęs kovoje už Tėvynės laisvę.

Išeidome šimtus atsiminimų ir poezijos knygų. Nuo pat

pirmųjų įsikūrimo metų bei pertraukos leidžiamas savaitraštis „Tremtinys“. Aš nežinau kito laikraščio, kuris per 20 metų būtų išlaikęs grynai patriotinę dvasią ir pats išsilaike. Neišskiriant nė „Lietuvos aido“, kuriame, deja, pasitaiko bjaurių užsakomųjų straipsnių. Gėda mums visiems, mieleji, kad tik kas dešimtas Sajungos narys prenumeruoja „Tremtinį“. Su pertraukomis leidžiame ir „Laisvės kovų archyvo“ žurnalą. Tai mūsų Laisvės kovų istorija. Jei jis bus menkai perkamas – leidyba nutrūks.

Mūsų pasididžiavimas – Tremties ir rezistencijos muziejai bei ekspozicijos, ku-

nus Lietuvai“. Šventės dalyvių nuotaiką kėlė tautinės muzikos ansamblio "Laumena" dainininkų atliekami kūriniai (vad. Vladas Daknys).

I trečiąjį savo veiklos dešimtmetį žengiantys LPKTS nariai pasiryžę prasmingiemis darbams. Nemažai padaryta, bet buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, Laisvės kovų dalyviai dar nenusiteikę sėdėti sudėję rankų. Jų rūpestis – jamžinti Laisvės kovų vietas, paminėti valstybines šventes, rūpinantis jaunosios kartos doriniu auklėjimu ir dalyvauti šalies politiniame gyvenime. Tam pasirengę naujuose Seimo rinkimuose dalyvausiantys TS-LKD PKT frakcijos nariai. Veiklos horizontai platūs – dėl Lietuvos gerovės pasirengę darbuotis buvę politiniai kaliniai bei tremtiniai.

Aušra ŠUOPYTĖ
J.Navickienės nuotraukos

rias turi bemaž visi Sajungos skyriai. Jie turi sukaupę daugybę tremties ir partizanų karo relikvijų, kitų vertingų istorijai eksponatų. Vieni muziejai sėkmingai vykdė savo edukacinę misiją, kiti jau sunaikinti. Taip Dariaus Kuolio pastangomis sunaikintas Vilniaus Tremties ir rezistencijos muziejus. Arba uždaryti, kaip Merkinės muziejus, mirus jo įkūrėjai. Mūsų muziejams reikalinga skubi pagalba, ir be valstybės paramos čia neapsieisime.

Tremtinių ir politinių kalinių chorai yra tarsi vai dilutės, saugančios ir puoselejančios tremties ir partizanų dainas, tikrą tų didvyriškų ir tragiškų laikų dvasios atspindį. Jų turime per 40 ir privalome juos išsaugoti. Chorų ir poezijos šventės „Leiskit į Tėvynę“ tapo gražia tradicija ir reikšmingu ivykiu kultūriname apskričių miestų gyvenime.

Pati masiškiausia ir labiausiai visos tautos dėmesį pritraukianti mūsų šventė tebelieka Laisvės kovų dalyvių ir tremtinių bei politinių kalinių kasmetinis saskrydis Ariogaloje, šiemet ivykęs jau 18 kartą. Džiaugiamės turėdami šią šventę – tokios neturi nei vienos kitos nuo komunizmo represijų nukentėjusių valstybės pasipriešinimo judėjimų dalyviai.

Esame pasiekę ir kitą rekordą: trejus metus išlaikėme užémę vieną iš KGB pastatų Vilniuje, Gedimino pr. 40. Taip išsaugojome KGB archyvus. Niekur kitur apie tokią drąsią ir ištvermingą akciją neteko girdėti.

(keliamas į 3 psl.)

Okupacijos žalos atlyginimo klausimas Seime vėl sulaukė skeptiško įvertinimo

Nors kadenciją baigiantis Seimas šiuo metu neposeidžia ir įrudens sesiją rinksis tik rugpjūčio 10 d., tačiau parlamentinės struktūros dirba ir, atrodo, daro tai, kas reikalina kairiųjų valdančiajai daugumai. Štai rugpjūčio 1 d. žiniasklaidoje nuskambėjo pranešimas apie tai, kad "Seimo teisinei taršo naujus siūlymus dėl sovietų okupacijos žalos atlyginimo". Žino, ką "taršyti", nuo ko sotus gali tapti.

Pasirodo, rugpjūčio 25 d. Seimo Teisės departamentas nedelsdamas pateikė savo "skeptišką", kaip apibūdina žiniasklaida, išvadą dėl Seimo nario A. Stasiškio siūlomo nutarimo projekto "Dėl padėties sprendžiant SSRS okupacijos žalos atlyginimo klausimus".

"Teisės departamentas dokumentą vertina skeptiškai: esą nėra aišku, kiek valstybės biudžeto lėšų tai pareikalautų, neaišku, ir iš kokių šaltinių piliečiams būtų suteikiama finansinė parama. Teisininkai sako, kad esminiai valstybės turto, išskaitant ir valstybės biudžeto lėšas, naudojimo klausimai turėtų būti reglamentuoti įstatymu, bet ne pojstatymu,

niu teisės aktu, koks yra bet koks Seimo nutarimas. Valsatybės biudžeto lėšų siems tikslams biudžetei šiemet nėra numatyta", – taip Teisės departamento išvadą cituoja BNS.

Sis nutarimo projektas buvo inicijuotas A. Stasiškio dar praėjusių metų spalio 17 d., juo buvo siūloma įpareigoti Vyriausybę pradėti spręsti SSRS okupacijos žalos atlyginimo klausimą.

Minimo nutarimo projektas susidėjo iš dviejų pagrindinių punktų. Pirmasis būtų pavedės Lietuvos Respublikos Vyriausybei iki 2008 m. spalio 30 d. parengti SSRS okupacijos padarytos žalos Lietuvai atlyginimo problemos sprendimo strategiją ir sudaryti konkretių veiksmų planą. Taip pat – supažindinti su tuo Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų bei Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetus. Kitame punkte buvo siūloma Lietuvos Respublikos Vyriausybei reguliarai (ne rečiau kaip kartą kiekvienos Seimo sesijos metu) informuoti Lietuvos Respublikos Seimą apie SSRS okupacijos padarytos žalos Lietuvai atlygi-

nimo problemų sprendimo eiga ir rezultatus.

Net aštuonis mėnesius nutarimo projektas buvo neva svarstomas. Vėliau buvo lyg ir susitarta, kad jis bus priimtas, tačiau paskutinę pavasario sesijos posėdžio dieną socdemai atsisakė jį paremti ir nutarimo projektas buvo grąžintas tobulinti jo iniciatoriui.

Tąkart dėl šios nesėkmės stipriai susijaudinęs Seimo narys A. N. Stasiškis pareiškė Seimui išeinąs iš posėdžio ir negiedosią himną. "Aš išeinu, nes aš negaliu tyčiotis ir dabar giedoti himną. Aš iš himno tyčiotis dar nepriaugau", – tvirtino nusivylęs Seimo narys.

Nors ir labai nusiminęs, A. Stasiškis né neketino pasiduoti. Po keleto dienų jis įregistruavo kitą – "patobulintą" tokio nutarimo variantą. Štai ši antrajį nutarimo projektą Seimo Teisės departamentas nepasivargino suskubti sukritikuoti. Tiesa, būtų neįtikėtina, jei kairiųjų dominuoja dauguma sutiktų įpareigoti savają Vyriausybę pradėti imtis realių darbų siekiant išsireikalauti okupacijos žalos atlyginimą.

"Tremtinio" inf.

Dėl bendro Lietuvos reikalo

(atkelta iš 2 psl.)

Dabar vykdome keletą projektų, reikšmingų istorinės atminties išsaugojimui ir jaunosis kartos patriotiniams ugdymui. Pirmiausia minėtini Sajungos organizuojami žygiai „Partizanų takais“. Žygiai jau įvyko visose partizanų apygardose, įpusėtės antrasis ratas. Kitas projektas – seminarai Laisvės kovų istorijos mokytojams. Seminarai jau buvo surengti visose apskrityse ir daugelyje savivaldybių. Daugelis filialų organizuoja moksleivių konkursus ir viktorinas apie partizanų kovas ir tremtį, vykdo vietines Laisvės kovų ir tremties istorijos įamžinimo programas. Pradėtas Partizanų Motinų kapu žymėjimas garbės ir padėkos už išaugintus Tėvynės gynėjus ženklu.

Baigtį keletą metų vykdysti partizanų vadaviečių ir mūšių su NKVD bei stribais vietų kartografiniai darbai. Ši programa, vykdyta Antano Lukšos iniciatyva, turi ypatingą reikšmę saugant partizanų kovą atmintį.

Pradėjome naują antrosios tremtinį kartos (jaunojo) sąskrydžių tradiciją Pakruojo rajono Kreivakiškio

dvarelyje. Šiemet šis sąskrydis vyko Raudondvaryje. Tokia yra trumpa mūsų sąjungos atliktu darbų apžvalga. Suprantama, kad daugelis filialų vadovų pasiges jų filialų atlirkštų darbų ar renginių, tuo labiau kad svarbias mūsų valstybės švenčių, tremties ir rezistenčijos kovų istorijos datas viešai pamini visi mūsų filialai.

Deja, ne visus projektus ir darbus pavyko įvykdyti: 20-metis proga neįsleidome „Laiko atodangų“ antrojo tomo. Juk buvo ką parašyti ir parodyti, kas nuveikta per antrajį dešimtmetį. Nesėjome išleisti Memorialų ir paminklų partizanams nuotraukų albumą: daugelis filialų nepateikė leidiniui reikalingos medžiagos. Apsileidimas... Nepavyko įtikinti bukų valdžią, kad būtina sostinės Lukiškių aikštėje pastatyti paminklą Laisvei.

Kad buvusiam KGB kalėjimo kompleksė reikia įkurti Lietuvos Laisvės kovų ir komunistinio genocido aukų atminimo memorialą. Čia tebe posėdžiauja teismai. Tačiau šie darbai lieka mūsų darbavarkėje... Dievas duos, būsi me sveiki ir aktyvūs, ir tuos darbus nuveiksime.

Dabar svarbiausia aktuali-

ja yra artėjantys Seimo rinkimai. Nuo to, kokį išsirinksime Seimą, priklausys ne tik tauatos ir valstybės gyvenimas, bet ir mūsų užsibrėžtų darbų sékmė. Dar laikas pagalvoti, ar viską padarėme, kad rinkimai būtų sekmingi. Ką dar galėtume padaryti, kad visi mūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai ir bendradarbiai ateity į rinkimus? Kad balsuotų tik už patikimus ir patikrintus kandidatus, kuriuos iškélė TS-LKD. Kad naujas Seimas rūpintuši ne siaurų grupelių reikalais, o visų Lietuvos gyventojų saugumu ir gerove. Kad įsivyrautų teisybė ir teisingumas, aukšta moralė, tautinės ir krikščioniškosios vertybės.

Dabar yra tik viena politinė jėga, kuria galima visiškai pasitiketi, tai – TS-LKD, savo gretose jungianti Laisvės kovų dalyvius ir tremtinius, Lietuvos Sąjūdį ir tautininkus bei krikščionis demokratus. Tikrai nėra reikalo blaškytis ar abejoti. Tereikia stipriai padirbėti per rinkimų kampaniją, kad pastangos neliktu beveisés. Kad būtų sustabdytas Lietuvos kariuomenės nuginklavimas ir gynybos sistemos demontažas. Kad Lietuvos neištinkytų Gruzijos nelaimės.

Kam Lietuvoje nepatinka NATO

Rugpjūčio 28 d. Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos Politikos komiteto vardu į visuomenę su pareiškimu kreipėsi Vytautas Landsbergis, skelbdamas atejus "kvislingu apsinuoginimo" metui. "Kvislingais", arba atvirai prorusiškais politikais, jis pavadino 31 Seimo narij, liepos 14 d. besikreipusį į Konstitucinį Teismą su prašymu nustatyti, ar Konstitucijai nepriestarauja 2002 m. priimtas LR Tarptautinių operacijų, karinių pratybų ir kitų renginių įstatymo pakeitimą įstatymas.

Kuo gi užklivo šis pries šešerių metus priimtas įstatymas Veselkai, Klumbui ir jų vadovaujamai Seimo narių grupė? Tai, kad šieems politikams niekada prie širdies nebuvo provakarietiška mūsų šalies politika, per daugelį jų politikavimo metų galėjo ištikinti visi rinkėjai. Stai dabar jie iniciavo penktadalio Seimo narių kreipimasi į Konstitucinį Teismą, kritikuodami įstatymą, kuris iš esmės įgyvendina NATO sutarties principus.

Be kita ko, jų prašyme abejojama, ar NATO gali ginti Lietuvą nuo agresorių, nes neva Konstitucija nenumato, kad į šalį gali būti įvesta kitos valstybės kariuomenė.

"Lietuvos Respublikos Konstitucija nenumato, kad, vykdant kolektyvinės gynybos operacijas, į Lietuvos Respubliką galėtų atvykti kitų valstybių kariniai vienetai ir jie galėtų būti panaudojami Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, mes manome, kad įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punktas, kuriamo nustatoma, kad kolektyvinės gynybos operacijos tikslais; kitų valstybių – Lietuvos Respublikos sąjungininkų – kariniai vienetai gali atvykti į Lietuvos Respubliką ir būti pa-

saugumui" rašoma, kad Lietuvai dar siekiant narystės NATO ir po to, kai ji buvo pasiepta, buvo stebimos prorusiškų politikų bei grupuočių pastangos pakenkti šiam visų pagrindinių partijų sutarimu nusibrėžtam nacionaliniams tikslui.

Pastarasis atitinkamų jėgų žygis yra ypač pavojingas ir žengtas didėjančio pavojaus metu. Tai pastanga per Konstitucinį Teismą kvestionuoti NATO solidarios gynybos principą, jei Lietuva būtų užpulta savo teritorijoje. Priėmus 31 Seimo nario nuostata, Rusijos įsiveržimo atveju NATO net neturėtų teisės ginti Lietuvos žemės, jūros ir oro erdvės. Kadangi iniciatorių pavardės ir partinė priklausomybė yra viešos, iš to tik tiek naudos, kad kvislungai apsinuogina iš anksto.

"Tremtinys", remdamasis Dainiaus Žalimo straipsniu („Delfi“) "31 Seimo nario taikinyje – Lietuvos narystė NATO", skelbia minimų politikų pavardes ir jų priklauso mybė partijoms. Kreipimasi pasirašę vienas valstiečių liaudininkų vadovą – A. Pekeiliūnas, 9 "Tvarkos ir teisingumo partijos frakcijos Seime nariai – E. Klumbys, R. Ačas, V. Galvonas, D. Barakauskas, V. Mazuronis, J. Ramonas, P. Gražulis, J. Veselka, O. Valiukevičiūtė, 21 Darbo partijos frakcijos narys – V. Baltraičienė, J. Pinskus, Z. Mikutis, L. Graužinienė, M. Žymantas, S. Girdauskas, P. Vilkas, E. Karpickienė, Z. Žvikišienė, S. Bucevičius, V. Draugelis, D. Mikutienė, V. Bukauskas, A. Bosas, V. Gedvilas, R. Basy, A. Pitrėnienė, R. Visockytė, R. Kšanienė, J. Zinkevičiūtė ir V. Martinkaitienė.

Štai tie tiketini "kvislungai", kurie, Rusijai okupuojant Gruziją, Lenkijai ir Čekijai statant NATO karines bazes dėl galimos grėsmės, mėgina iš Lietuvos atimti paskutinę galimybę apsiginti nuo agresyvių kaimynų – skelbia esą NATO neturi teisės mūsų ginti Lietuvos.

Minimame V. Landsbergio pareiškime "Dėl grupės Seimo narių antinatinės veiklos, žalingos nacionaliniam

Ingrida VĖGELYTĖ

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mėn. – 5,60 Lt, 3 mėn. – 16,80 Lt. Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,40 Lt. „Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Rezistencijos ir tremties muziejui – 15 metų

Kauno miesto muziejaus Tremties ir rezistencijos skyriaus vadovo istoriko Dariaus JUODŽIO pranešimas, skaitytas LPKTS 20-mečio šventinėje konferencijoje

Šiemet penkiolikos metų sukaktį minintis muziejus buvovienas iš didžiausių LPKTS narių darbų. Tokios tematikos muziejų steigimas ir išlaiyimas Lietuvoje reikalavo ir reikalauja daug pastangų, kantrybės bei nuoseklumo. 1988 m. įsteigus „Tremtinio“ klubą pradėta rūpintis istorinės atminties išsaugojimu. Viena tokų formų buvo daiktinio palikimo ieškojimas ir kaupimas. Pradėti rinkti eksponatai, susiję su Lietuvos gyventoju rezistencija, kalėjimu, tremtiniu. Pergana trumpa laiką nuveikta didžiulis darbas, dažnai atliktas nesulaukiant valstybinių įstaigų pagalbos. Iniciatyva buvo iš politinių kalinių ir tremtinių pusės. I kvietimą atsiliepė žmonės, kurie sunkiai metais išsaugojo relikvijas, ir nuoširdžiai padovanojo, kad apie skaudžią Lietuvos praeitį galėtų sužinoti ateities kartos. Pradėtos partizanų paslėptų archyvų prieškos, buvusių bunkerų vietų kasinėjimo, vėliau – įamžinimo darbai.

Muziejus Kaune iškilmingai atidarytas 1993 m. birželio 4 dieną. Jo vadovais per tą laiką buvo D.Kuodytė, K.Kasperas, J.Rimkus. Darbuotojų skaičius kito, bet nuo pat pradžių istorinio palikimo išsaugojimu nuoširdžiai rūpinasi muziejaus darbuotojos Violeta Jakučiūnaitė ir Onutė Valevičienė. Per penkiolika metų buvo toliau vykdomos eksponatų prieškos, vyko tiriamasis darbas. Dabartiniu laiku sukaupta per 10 tūkst. praeitių liudijančių eksponatų. Džiugu, kad ir dabartiniu laiku žmonės rodo pasitikėjimą mumis, dovanoma savo šeimos, artimųjų relikvijas. Darbas šia linkme tēsiamas. Daugelis eksponatų atspindi ne tik pokario laikotarpį, bet turi konkretą, dažniausiai liūdną, istoriją. Tai tik padidina jų išliekamąjā vertę. Partizanų vėliava, prie kurios priimta priesaika, žuvusių partizanų maldaknygės, daiktai iš partizanų bunkerų, politinių kalinių ir tremtinių rankdarbiai – viskas yra vienodai materialiai neįkainojama ir vertinga, kiekvienas eksponatas kalba pats už save. Remiantis muziejuje sukaupta medžiaga parengta kelios dešimtys leidinių. Foto archyvo nuotraukos panaudos daugelyje

straipsnių ir knygų.

Neatsiejama muziejaus dalis yra žurnalo „Laisvės kovų archyvas“ leidimas. Nuo 1991 m. iki šio laiko pasirodė 41 tomas. Žurnale publikuojama medžiaga, susijusi su netolimos praeities įvykiais. Deja, ne visi muziejaus ir žurnalo bendradarbiai sulaukė šių dienų. Jau nėra tarp gyvujų Bonifaco Ulevičiaus, Vytauto Urbikio, Vitalijos Vitkutės ir kt.

Panašios tematikos muziejai politinių kalinių ir tremtinių bei jems prijaučiančių žmonių pastangomis iškurti Marijampolėje, Druskininkuose, Palangoje, Tauragėje, Panevėžyje, Obeliuose muziejus puoselėjamas Andriaus Dručkaus. Problemų esama ir kitur.

Deja, tenka pastebėti, kad Lietuvoje šiomis temomis darbar vis mažiau domimasi. Daugiau tuo domisi užsienio turistai, nes jiems mažai žino mi rezistencijos laikotarpio istorijos puslapių (nors dalis iš jų yra daug geriau išgvildestė ūsias temas, nei dabartiniai lietuvių). Užsieniečiai domisi tuo, nes jų šalys nėra išgyvenusios sovietų okupacijos ir pasipriešinimo kovą. Jie turi didelius ir turtingus meno, istorijos, technikos muziejus, bet tremties ir rezistencijos muziejų jie neturi.

Mūsų muziejai yra pasi ruošę dirbtai ir su vidurinėmis mokyklomis. Muziejai sulaukia mokinį ekskursijų, bet šiuo atveju daug kas priklauso nuo mokytojų pozicijos. Dėl mokyklinių programų perkrovimų negalima vien kaltinti mokytojų. Mūsų muziejuose gali vykti istorijos pamokos. Atejė mokiniai galėtų iš arčiau pažvelgti į istoriją – tai būtų daug įtaigiau, nei skaityti vien vadovėli.

Muziejuje laukiami visi, neatsižvelgiant į amžiaus grupes. Darbo patirtis rodo, jog tokie muziejai neturi viršti tik popierius tvarkanti institucija, nes tuo atveju jų lauktu žlugimas. Negali jie virsti pramoginėmis įstaigomis, nes juose gyvendenamos per daug skaudžios temos.

Deja, muziejai susiduria su šiandieninėmis problemomis, kurias vis sunkiau atlaiyti. Jų atžvilgiu nėra politinės valios valstybiniu mastu. Iniciatyvą, bet kol kasji nepalaikoma.

Deja, muziejai gyvuoja jų iniciatorių pastangomis, neturėdami jokio statuso, nesu-

laukdami valstybinės paramos. Tai – muziejus Druskininkuose, išlaikomas jo direktoriaus Gintauto Kazlauskio ir bendraminčių, Palangoje muziejus irgi įrenginėjamas vietinio LPKTS filialo narių iniciatyva, Obeliuose muziejus puoselėjamas Andriaus Dručkaus. Problemų esama ir kitur.

Nepasiteisina ir pusiau statusinė padėtis. Negali tokie muziejai gyventi kampininko teisėmis kitų muziejų struktūroje. Prisijungti šiuos muziejus norėtų, nes bendrai apskaitai būtini eksponatai. Bet išlaikyti ekspozicijas pri trūksta pinigų. Todėl tokie muziejai privalo būti savarankiški. Jie turėtų jungtis į bendrą struktūrą su vienu stipriu centru, koordinuojančiu veiklą.

Šie muziejai yra svarbūs valstybiniu mastu, nes išlaiko istorinę atmintį, neleidžia jai išdilti. Žinoma, yra svarbūs ir nepakeičiami istoriniai straipsniai, knygos, konferencijos. O muziejai prie to patenkinti daiktinius praeities įrodymus. Tai leidžia kitaip pažvelgti į 1940 metų ir vėlesnius įvykius. Be tokų muziejų atmintis išblės gana greitai. Todėl ateityje reikės diskutuoti ne su didžiaja kaimyne, o jau šalies viduje: ar kas nors iš vieno buvo, ar tai nesudramatinėti praeities įvykių?

Gauname pavojingų signalų, jog vyksta prekyba šioms istorinėmis relikviomis. Lietuvoje esama nemažai archeologijos, Pirmojo ir Antrojo pasaulinio karų karių kapų išniekinimo atvejų. Jau kasinėjamos buvusių partizanų bunkerų vietas, o rasti daiktai nukeliauja nežinia kur. Tai gali būti daroma prisdengiant gražiomis frazėmis, bet neturi ir negali būti, kad tokie daiktai virštū prekiautojų senienomis pasipelnymo šaltiniu. Tam būtina užkirsti kelią. Viena tokų priemonių yra stiprus muziejai.

Turime pasidžiaugti, kad šios tematikos muziejai pradeda tarpusavio bendradarbiavimą, tarp jų esama sutarimo ir nuomonės vieningumo. Kviečiu visus bendradarbiauti su muziejais, išsaugoti ir puoselėti istorinę atmintį. Veikdami išvien mes galime nuveikti nemažai. Tegul tai būna mūsų priemonė ir tautinė pareiga.

Sveikiname

Ypatingo jubiliejaus – 100 metų proga nuoširdžiai sveikiname ilgametį LPKTS narij, buvusį Vilniaus ir Vologdos kalėjimų, Velsko ir Kansko lagerių politinį kalini Vincą MILIŪNĄ.

Prašome Gerojo Dievo palaimos ir sveikatos Jums – dar ilgus metus gérėkites šio pasaulio grožiu. LPKTS Vilniaus filialas

Tik pažinę tiesą tapsime laisvi

Siekiant įamžinti 1953 m. rugpjūčio 28 d. žuvusių partizanės Irenos Petkutės-Neringos atminimą, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Šilalės filialo iniciatyva atidengtas paminklas prie Laukuvos Norberto Vėliaus gimnazijos, kur ji mokėsi.

Irena Petkutė 1952 m. bėgė vidurinę mokyklą, pradėjo dirbtai mokytoja Plungės rajone, bendradarbiavo partizanų spaudoje. Tų pačių metų rudenį MGB sužinojo apie jos ryšius su pogrindžio spauda. Mergina buvo tardoma, verčiama būti agente. Tačiau ji tapo partizane.

Liausko sukurtos skulptūros skambėjo I.Petkutės kūrybos posmai, Laukuvos Norberto Vėliaus gimnazijos tradicinių kanklių ansamblio melodijos, amžininkai dalijosi prisiminimais, svečiai reiškė pagarbą buvusiems partizanams, dėkojo organizatoriams už surengtą gražų paminėjimą.

I minėjimą atvykusi LR Seimo narė, TS-LKD PKT frakcijos pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos gyvavimo 20-mečio proga įteikė žymenis "Už nuopelnus Lietuvai" Šilalės filialo pirmininkei

Prie paminklo partizanei Irenai Petkutei-Neringai

Kai apsupus bunkerį buvo įsakytą pasiduoti, čekistai ją rado be šamonės, sunkiai susižeidusią galvą. Kitą dieną I. Petkutė mirė.

Paminėti 55-iasias jos žūties metines įjaukiai Laukuvos bažnytėlė susirinko ne tik šio miestelio gyventojai, Šilalės jaunieji šauliai, skautai, bet ir svečiai iš Palangos, Mažeikių, Kauno, Vilniaus, Kalvarijos, Jurbarko. Šv. Mišias aukojo monsinjoras Alfonsas Svarinskas, giedojo Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovės choras "Aidas" (vadovas Tadas Šumskas).

Vėjo plazdenamų vėliavų ir žmonių gausioj apsupty pa minklą poetė, partizanei Neringai pašventino mons. A.Svarinskas. Po tylos minutės, garbės salvių ir himno prieš gėlėm pražydusios A.Kmiec

Teresei Ūksienei – pagrindiniui šio prasmingo renginio organizatorei, kitiems aktyviems skyriaus nariams: Algirdui Lučkauskui, Verai Macienei, Antanui Rašinskui. LPKTS Kalvarijos filialo pirmininkė Birutė Kažemėkaitė įteikė padėkas pasižymėjusiems vasaros pradžioje Raudondvaryje įvykusiame LPKTS ir TS jaunesniosios kartos sąskrydyje.

T. Ūksienei, dėkodama vi siems atvykusiems pagerbti partizanės poetės atminimą, skulptoriui A.Kmeliuskui ir kitiems prisidėjusiems prie skulptūros gimimo sa kė, kad tai bus paminklas vi sios Žemaitijos Laisvės kovo tojams.

Audronė KAMINSKIENĖ
Autorės nuotrauka

Kalbėtasi aktualiomis temomis

Rugpjūčio 28 d. LPKTS būstine lankėsi LGGRTC Genocido ir rezistencijos departamento direktorius dr. Arvydas Anušauskas, TS narys, Pilietinės visuomenės instituto Tarptautinių programų direktorius Mantas Adomėnas, Seimo narė prof. Vida Marija Čigriejienė ir Seimo narė, TS PKTF pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė. Pokalbio tema: 1939 m. ir šių dienų istorinių paralelių sugretinimas, bandymas rasti tapatumą bei skirtumą, analizuojant Gruzijos įvykius, Baltijos valstybių vaidmuo istorinių kolizijų kontekste. Šią temą auditorijai plačiai išdėstė dr. Arvydas Anušauskas. Jo pranešimą spausdiname atskirai.

Susitikimo metu gausiai susirinkusiems kauniečiams M. Adomėnas komentavo TS-LDK rinkimų programos pastraipas, V.M. Cigriejienė sužindino su Sveikatos apsaugos programos išskirtiniai punktais.

"Tremtinio" inf.

Valstybė – be valstybės švenčiu

Straipsnyje "Lietuvos prieš puolimas prieš Trispalvę" (G. Adomaitis, mons. A. Svarinskas, "Lietuvos aidas", 2005.04.13, Nr. 84), komentuodami naują Lietuvos Respublikos vėliavos ir kitų vėliavų įstatymą, atkreipėme dėmesį į naujojo įstatymo 5 str. 2 p., kuriame pasakyta: "Valstybės švenčių dienomis vėliava keliamas prie (...) įstaigų (...), įmonių, organizacijų (...), gyvenamujų namų."

Panaikinus Valstybės švenčių įstatymą, tapo neaišku, kurios Lietuvoje yra valstybės šventės? Darbo kodekse išvardyti tik švenčių dienos.

"Ši problema prieškario Nepriklausomoje Lietuvoje buvo išspręsta paprastai. Valstybės šventės nebuvu nustumtos į antraeilius dokumentus, o įrašytos į pagrindinį – Lietuvos Respublikos Konstituciją. Jos 9 str. nurodė: "Valstybės šventės yra: Vasario 16-oji – Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės atstatymui minėti. Rugpjūto 8-oji – Senosios Lietuvos didingai praeicių minėti." (ten pat.).

Įvardyta akivaizdi klaida – valstybė liko be valstybės švenčių – badė akis. Heraldikos komisija ir įstatymų leidėjai šio klausimo negalėjo visiškai ignoruoti. Beveik metus paslaptinai tylėjusi (šios problemos sumanytojams, matyt, tai nebuvu paprasta), 2006 m. vasario mėn. spaude sumirgėjo antraštėmis: "Ištaisys painiau dėl vėliavos iškėlimo", "Vyriausybė spręs painiau dėl Trispalvės", "Kada švēsime – pagaliau nuspręsta" ir t.t. Atrodė, kad 2006 metais Vasario 16-oji ir Kovo 11-oji jau bus įvardytos kaip valstybės šventės. Nieko panašaus neįvyko.

(keliamo į 8 psl.)

Tarp kolektyvinio saugumo ir neutralumo Molotovo–Ribentropo pakto pamokos

Dr. Arvydo ANUŠAUSKO pranešimas, skaitytas rugpjūčio 28 d. LPKTS salėje

Besikeičianti bendraeuropinė "dižioji politika" visuomet atsiliepda Baltijos valstybėms. Molotovo–Ribentropo paketas neatsirado per vieną dieną. Tokių susitarimų link vedė tuo metinės europinės politikos realijos. Bet mums pirmiausia reikia atsakyti į klausimą, ar Lietuva turėjo alternatyvą, ar visada buvo užprogramuotas jos pasidalijimas, stumdymas tarp totalitarinių valstybių įtakos sferų? Ar vis tik Baltijos valstybių likimas kažkiek priklausė ir nuo tuometinių politinių lyderių, jų pastangų išlaikyti

kurios gali paveikti Baltijos šalių padėtį. Viena iš jų – gausių tautinių mažumų, kaip tarptautinės politikos įrankio, panaudojimas. Taip buvo ir Čekoslovakijos Sudetuose, ir Lietuvos Klaipėdos krašte.

Sudetų krizė paveikė Europos mažųjų valstybių tarptautinę padėtį bei užsienio politiką. Tirstant kolektyvinio saugumo viltims, kai kurios valstybės stengėsi ieškoti kitų būdų saugumui užtikrinti. Estija, kuri ir tuo metu save laikė vakarietiskiausia, labiausiai orientavosi į Skandinavijos

jo, kad saugiausias kelias mažoms valstybėms yra neutralumas.

Bet ir pasirinkusios neutralitetą Baltijos valstybės galėjo nelikti pasyviomis stebėtojomis. Baltijos Antantė galėjo sustiprinti savo padėtį arba stiprindama karinį bendradarbiavimą, arba mėgindama deklaruotą neutralitetą sutvirtinti tarptautinėmis garantijomis. Bet Baltijos valstybės turėjo menkas politines sąsajas su Vakarų Europos demokratijomis, neturėjo glaudžių tarpusavio ryšių, egzistavo tam tikra visuomenės ir valdžios atskirtis bei nebuvu tikrai demokratinių valdžios institutų. Pagaliau ne viskas priklausė nuo Baltijos valstybių. Kolektyvinio saugumo sistemos prielaidos nebuvu realizuotos ir dėl didžiųjų demokratijų nesugebėjimo laiku sustabdyti agresorių. Ir vis tik tokiomis sąlygomis Lietuvos politikai, diplomatai labai daug padarė siekdami sudaryti sąlygas ir agresorių apsuptyje išlaikyti valstybės nepriklasomybę.

Ir dabar, prabėgus septyniadesimčiai metų, kalbant apie 1938 metų įvykius ir žiūrint reportažus apie Rusijos ir Gruzijos konfliktą, nepaliesta mintis, kad daug ką mes jau girdėjome. Ir apie paniekinančią požiūri į mažų valstybių suverenumą, ir apie

valstybių nepriklasomybę.

Kaip ir dabar kilusi Kaukazo krizė, karas Gružijoje, jos teritorijų okupacija sukelia daug aistrų ir nerimo dėl ateities, taip ir prieš 70 metų politikai ir diplomatai po Austrijos anšliuso ir kilus Sudetų krizei nerimavo bei prognozavo Europos ateitį. 1938 m. ne kartą viešai buvo pasigirdė išpėjimų, kad nacistinė Vokietija nė nemanė apsiriboti dalies Čekoslovakijos teritorijos aneksija, kad ji, kaip valstybė, gali būti ir sunaikinta. Bet 1938 m. rugpjūto 29–30 dienomis Miunchene, kartu su Čekoslovakijos padalijimu, buvo galutinai sunaikinti buvusio kolektyvinio saugumo sistemos likučiai.

Prancūzijai ir Didžiajai Britanijai neberekėjo savo saugumo sieti su Čekoslovakijos saugumu, neberekėjo saugoti jos teritorinio integralumo ir demokratijos (kam tos toli nuo Prancūzijos sienų esančios problemos!). Hitleris, panaudodamas šantažą ir labai gražius šūkius apie tautų apsisprendimo teisę bei vokiečių vienybę, laimėjo strateginį mūšį ir be patrankų pagalbos. Viena stipriausiai regiono valstybių demokratinė Čekoslovakija buvo padalinta ir susilpninta bei neteko galimybės priešintis.

Net patys agresoriaus tramdytojai tuo metu netikėjo, kad visos bėdos tuo ir pasibaigs. Agresyvios Vokietijos kaimynams, besirūpinantiems savo saugumu, buvo siūloma palaikyti gerus santykius su Vokietija. Lietuvos politikams ir diplomatams tokia įvykių raida nebuvu netikėta. Dar iki Miuncheno susitarimų likus pusantį metų užsienio reikalų ministras Stasys Lozoraitis nurodė tendencijas,

pavyzdži. Jeigu 1938 m. Estija ir Latvija akiavaizdžiai kryptę neutralumo deklaravimo link, Lietuva, priešinė, pasisakė už kolektyvinio saugumo stiprinimą per tuometinę Tautų Sajungą. Bet Estija ir Latvija kaimynystėje turėjo kitus pavyzdžius – dar 1938 m. vasarą Danija, Norvegija, Švedija, Suomija, Belgija, Olandija ir Liuksemburgas ne tik parėmė neutralumo įtvirtinimo politiką, bet ir atsisakė Tautų Sajungos nuostatos dėl kolektyvinio atkirčio agresoriui. Baltijos šalys, vedamos Estijos, taip pat suspendavo savo įsipareigojimus Tautų Sajungoje dėl kolektyvinio atkirčio agresoriui ir sutarė nepraleisti per savo teritoriją užsienio kariuomenės. Lietuva šiuo atveju negalėjo likti viena ir, prisitaikydama prie Estijos bei Latvijos, prisijungė prie tokios politikos realizavimo. Estija ir Latvija neutralumą įtvirtinancius įstatymus priėmė 1938 m. gruodį, Lietuva – 1939 m. sausio 10 d. Bet, kaip žinia, pasitraukimas nuo kolektyvinio atkirčio agresoriui politikos nė vienos valstybės (išskyrus Švediją) neišgelbėjo. Visos tapo ar Sovietų sąjungos, ar Vokietijos agresijos aukomis. Pirniausia – potencialūs agresoriai patys siūlė "neutralizuotis". Trečiojo Reicho užsienio politikos formuotojai gyre estų iškelta svetimos kariuomenės nepraleidimo per Baltijos valstybių teritoriją idėjų bei įrodinė-

teritorinį integralumą, ir apie tautinio separatizmo išnaudojimą užsienio politikos tikslams realizuoti, ir anti-vakarietiską retoriką... Žinoma, istorija nesikartoja. Bet agresoriaus logika ir retorika visada panaši.

Kilus Rusijos ir Gruzijos konfliktui dar kartą išsitikinome, kad tik kolektyvinis atkirtis agresoriui, o ne pasyvus neutralumas gali garantuoti saugumą. Dabar mes galime pasakyti, kad Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių išliejimas į karinę gynybinę organizaciją NATO yra išmoktu istorijos pamokų rezultatas. Bet ar gerai išmokome pamokas – tai jau kitas klausimas. Štai Lietuva tapo NATO nare, bet savo gynybai skiria lėšų beveik tiek pat, kiek ir gerokai mažesnės Latvija ar Estija. Išsitikinome, kad istorijos pamokas reikia išmokti, o ne imituoti išmokimą. Ir tai priklauso jau ne nuo Briuselio, bet nuo Vilniaus politikų įžvalgumo, pasirengimo pasirūpinti šalies saugumu.

Jolitos Navickienės nuotr.

Rugpjūtį Sedos bažnyčios klebonas Olijandas Jurevičius aukojo šv. Mišias už prieš 60-metų žuvusius Žemaičių apyg. Alkos štabo narius. Po šv. Mišių poetė Sofija Šyiesaitė perskaitė eilių, skirtą žuvusiuojui atminimui. Mažeikių muziejaus darbuotojas Algimantas Muturas apžvelgė rezistenčios laikotarpi, Žemaičių apygarados ir Alkos rinktinės kūrimą, kovukelius. Mažeikių MGBorganizuotai smogikų grupei "Siaubas", apsimetusiai Lietuvos partizanais, per ryšininkus pavyko užmegzti ryšius su Alkos štabu. I numatytą susitikimą atejo penki „Siaubo“ grupės smogikai. Po pasitarimo besiilsintys Alkos štabo pareigūnai buvo nušauti. Tuo metu Dagine miške žuvo: Kazys Venckus-Adomaitis, 34 metų Alkos rinktinės vadas, Feliksas Gerulskis-Bijūnėlis, 24 metų Tirkšlių kuopos vadas, Juozas Jakumas-Spalis, 37 metų Sedos

Alkos štabo atminimo ženklas Dagine miške

kuopos vadas, Kazys Strazduscas-Pilėnas, 23 metų Žemaičių grandies vadas.

Atvežti sovietų kariai inscenizavo mūsi su partizanais, o smogikai, apsimetę išlikusiais gyvais partizanais, bėgo pas ūkininkus pasislėpti. Po Alkos štabo žūties „Siaubo“ smogikų vadas pasiskelbė esąs Alkos štabo vadu ir išprovokavo kitų partizanų žūti.

1998 m. Mažeikių prokuratūra „Siaubo“ grupės vadui P. Levinui, gyvenusiam N. Akmeneje, užvedė baudžiamą bylą. Ją vis „tyrė“, kol prieš porą metų Levinas mirė.

Algimanto Muturo iniciatyva 1999 m. rudenį Alkos štabo narių užkasimo vieta buvo surasta ir 2000 m. sausio 13 d. partizanų palaikai iškilmagai palaidoti Sedos kapinėse.

(keliamas į 7 psl.)

Kansko tragedija

Rešotų arba Revučio pavadinimas 1941-ųjų tremtiniam skambė kaip gedulo varpo garsas. Cia kalėjo ir žuvo per 1500 nuo šeimų atskirtų vyri – aktyviausių nepriklausomos Lietuvos valstybingumo kūrėjų ir puoseletėjų. Dalis jų, apie 60 žmonių, buvo sušaudyti.

Remiantis išlikusiais negausiais dokumentais, jie buvo žudomi Kanske. Šių eilučių autorius seniai mėgino išsiaiškinti tikslią šaudymo ir palaikų „palaidojimo“ vietą. Žodži „palaidojimo“ rašome kabutėse, nes nelaimingų žmonių kūnai be karstų būdavo sumetami ir užkasami grioviuose. Aiškėja, kad būdavo žudoma prie duobės iš automato PPS – kulkos kliudydavo įvairias kūno vietas ir dažnas krisdavo į kapą dar gyvas, sunkiai sužestas...

Apie galimas sušaudytų Lietuvos vyri „palaidojimo“ vietas buvo teirautasi atitinkamose Rešotų, Kansko, Krasnojarsko įstaigose, tačiau uniformuoti valdininkai išsisukinėjo ir nieko konkretaus nesakė – atseit, nežino. Vietiniai Kansko apylinkių senuviai taip pat nieko tikslinio nurodyti negalėjo.

Vis dėlto atsirado žmogus – Genadijus Kapustinskis, pen-

sininkas, sovietų kariuomenės pulkininkas, kuris 1993 m. paraše laišką Krasnojarsko „Memorial“ ir nurodė konkrečią vietą, kur buvo šaudomi ir užkasami Kraslago kaliniai. Tikriausiai ten taip pat buvo nužudyti ir palaidotilietuviai. G. Kapustinskio informacija labai svarbi daugeliui 1941-ųjų tremtinii, mėginusiu susiburti į „Sušaudytų tėvų“ broliją. Laiško tekštą galima rasti Krasnojarsko „Memorial“ interneto svetainėje – <http://www.memorial.krsk.ru/memuar/Kapustin.htm>.

Pasak G. Kapustinskio, Kansko užmiestyje, prie į Tatraiškės upelį įtekančio bevardžio upelio (gal tai Tainuškės upelis? – aut. past.), buvo Kraslago oro uostas. Netoli ese, už 150–200 m, buvo bevardės kapinės, kur laidodavo aplinkinių lagerių kalinius.

Greta buvo pastatas su aukštūtu kaminu, iš kurio dažnai rūkdavo juodi dūmai. Žmonės kalbėjo, kad tai – „salopotka“, vieta, kur degina kritusius galvijus. Po karo tose apylinkėse prasidėjo nuosavų namelių statyba. Išaugo gyvenvietė, vadinama „Prie gidorizo gamyklos“. Ten pasi- statė namuką ir G. Kapustinskis vie-

po Stalino mirties oro uostą uždarė, jo vietoje pradėjo statyti gyvenamuosius namus. Buvusį oro uostą mena tik Kansko esanti Aerodromnaja gatvė. „Solopotka“ taip pat nugriovė ir joje vietoje, ant žmonių kaulų, pastatė miesto ligoninę. G. Kapustinskis vienos valdžiai siūlė ligoninės kieme pastatyti atminimo ženklą, bet pritarimo nesulaukė. Ką darysime mes?

Rimvydas RACÉNAS

Paminėta Alkos rinktinės štabo žūtis

Sibiro kapines prisiminus

“Tremtinyje” Nr. 26 aprašyti išpūdžiai ekspedicijos dalyvių, kurie lankėsi Sibire, ieškojo ir tvarkė lietuvių tremtinii kampus. Paminėtos Irkutsko sr. Alramajaus r. Algašo, Vesioly kaimų kapinės. Tai mane nukėlė į tolimal jaunystę, kai teko vargelį vargti.

Menu, kaip 1949 m. kovo 28 d. pavakary iš Šiaulių Gubernijos geležinkelio stoties pajudėjo 63 gyvulinių vagonų sastatas, prigrūstas vyru, moterų, vaikų ir senelių, sugaudytu Šiaulių, Pakruojo, Lygumų valsčiuose. Daugiausia buvo stambiu ūkininku. Tik balandžio mėnesiui išpusėjus, mus, tremtinius, „iškrovė“ Irkutsko ir Alramajaus stotelių rampose. Ten ant savo ryšuliu po atviru dangumi prasėdėjome pusantros savaitės. Kentėme lietu, šaltį, darganą. Pagaliau 13 šeimų, iš viso 54 žmones, nudangino į Algašo kaimą. Pamatėme tik sukrypusias rastų trobeles, purviną gatvelę. Stebėjome išbadėjusius arklius, kurie vos nesivoiliojo grioviuose graibydami pernykštę žolę. Iš tolo skaičiuojamais šonkauliais šmironėjo palaidos kiaulės. Smalsiai į mus žiūrėjo sulyse, senomis „tielagreikomis“ aprenti vaikai. Negalėjome patiketi, kad tolimate Sibire, kur ne-nukrito né viena karo bomba, siaučia tokis skurdas.

Tik dėl tremtinii darbštumo ir sumanumo Algašas per 10 metų suklestėjo. Buvo pastatytos naujos fermos, gyvenamieji namai. Po langais sužydėjome lietuviški gėlių darželiai. Kolohoro valdžią parėmė lietuvių. Tik pirmininkai visą laiką buvo rusai, atsiusti iš rajono, ir visi girtuokliai kaip „šiaučiai“.

Zinau, Algašo kapinėse yra palaidotos dvi lietuvių. Tai Putramentienė (vardo ir metų nepamenu) iš Šiaulių r. Singailių kaimo, Razulienė iš Šiaulių r. Bertužių kaimo. Mirė ten ir vos mėnesio Vytauto ir Zosės Kerėžių sūnėlis Vytautas Algašas tremtiniai senoliai – Jonas Blažys ir Stanislavas Kerėžius pastatė ten storą medžio kryžius, kampus apvėrė tvorele. Kol ten gyvenome, kapelius prižiūrėjome. Dar vienas kapas buvo supiltas anksčiau. Žmonės kalbėjo, kad tai jaunas vaikelis, mirė nuo muselių ijkandimo, ir kažkodėl net iš Timbiro čia palaidotas. Straipsnyje rašoma, kad Algaše rasti šeši lietuvių kapai. Apie kitus du kapus aš nežinau.

Kai tremtiniam leido grįžti, né viena šeima Algaše nepasilioko.

1989 m. rugpjūčio mėn. aš, Albina Blažytė-Baranauskienė su vyru Petru, brolio žmona Eugenija Blažienė išvažiavome į Alramajų parsivežti brolio pirmagimio Romo Blažio, mirusio 1957 m. (jam buvo tik dvejų metukai) kaulelių. Su mumis važiavo ir Veronika Vaičaičytė. Jos tėvelis buvo palaidotas Vesioly kapinėse, 18 km nuo Alramajaus. Keliavome traukiniu.

Alramajuje pateikę mažylių mirties liudijimą, leidimą palaikus išsikasti gavome greitai. Tik ilgai klaidžiojome po mišku tapusias kapines, kol suradome Romučio kapelę. Medinis kryžius buvo beveik išvirtęs, bet metalinė lentelė su įrašu nekėlė jokių abejonių. Smulkius kaulelius sudėjome į atsivežtą cinkuotą dėžutę, kuri užémė tik pusę lagamino. Kapų sargas duobės užkasti neleido. Vietiniai žmonės sakė, kad naujos duobės iškasimas kainuoja 60 Rb. Kai jos kasti nereikia, pinigus sargas pasilieka buteliukui.

Svarbiausią pareigą atlikę, aplankėme Algašą. Nustebome ji pamatę, net gražus Algašo upelis buvo visai užželęs. Vos pribridome rankų nusiplauti. Mūsų statyti pastatai nugriauti ir kažkur išvežti. Seinėji – be langų, durų skendėjo dilgėlėse. Nuėjome į kapines. Jose laidojami Zamzoro (už 3 km) mirusieji. Lietuvių kapai, matyt, neseniai aptverti. Matėsi, kad kapelio iš Timbiro palaikai jau išvežti. Ji žymėjo tik storą maumedžio stulpas. Buvę užrašas jau išblukęs. Ant minėtų senočių kapų tebestovėjo senieji kryžiai, atrodė dar stiprus. Tik se-nutelių palaikus parvežti į Lietuvą jau nebéra kam. Žinau, kad Razulienės sūnus Adomas kalėjo Dudinkos lajeriuose. Kitas buvo Lietuvos partizanas Mažylis slapyvardžiu, žuvo Šiaulių r. Pročiūnų k. Tad, taigos gėlėmis papuošėme kapus, trumpai pasimeldėme ir liūdni palikome niūrų Algašą.

I Šiaulių grįžome laimini, tik labai pavargę. Patirti išpūdžiai dar ir šiandien slegia. Kodėl tik buvę tremtiniai ir politiniai kaliniai privalėjo atstatyti Sovietų sąjungą? O kas jų sugriovė? Kada ji buvo tvarkinga valstybė? Ar kada bus? I tremtį vežė užkaltuose vagonuose, todėl negalėjome visko matyti. 1989 m. keliavome laisvi. Gérejomės aukštais kalnais, plačiomis upėmis, žaliais miškais, slėpusiais tą patį skurdą ir netvarką.

Albina BLAŽYTĖ-BARANAUSKIENĖ

Netekome Lietuvos patrioto

Rugpjūčio 29 d., eidas 81-uosių metus, mirė ilgametis LPKTS tarybos ir valdybos narys, buvęs politinis kalnys, karys savanoris, Norilsko Vytis, LPKTS Jonavos skyriaus pirmmininkas **Antanas Gabužis**. Netekome atsidavusio Lietuvos patrioto, Atgimimo laikotarpiu daugelio iniciatyvą pradininko ir kūrėjo. Jonaviečiai Antaną Gabužį prisimins kaip ilgametį gydytoją, LPKTS Jonavos filialo nariai – kaip "Tremtinio" klubo įkūrėją.

Užsukę į Jonavos kapines pirmiausia pamatome 1992 m. Antano Gabužio pastatyta koplyčią, kurios atsiradimą buvęs politinis kalnys charakterizavo: "Būdamas tremtyje daviau sau priesaką: jei bus lemta sugrižti, pastatysi koplyčią". Atgimimo metais kartu su žmona Veronika Antanas Gabužis išgyvendino ne vieną vertingą sumany-

mą – Neries pakrantėje iškilo paminklas žuvusiems šio kraštoto partizanams, Jonavos geležinkelio stotyje atsirado memorialinė lenta. Įkūrus "Tremtinio" klubą, Veronika ir Antanas Gabužiai įdėjo daug pastangų ir išmonės kurdamai LPKTS Jonavos skyrių, formuodami jo veiklą, nuoširdžiai rūpinosi pargabentu iš Sibiro mirusiuju palaikų palaidojimu.

Ne vienerius metus Antanas Gabužis produktyviai darbavosi kaip LPKTS valdybos narys. Už aktyvią veiklą rezistencijos laikotarpiu, patriotine dvasia auklėjant jaunają kartą Antanas Gabužis buvo apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordinu, Sausio 13-osios ir Kariuomenės kūrėjų savanorių medaliais, LPKTS Ilaipsnio žymeniu "Už nuopelnus Lietuvai".

Balandžių Antanas Gabužis atšventė 80-ąjį gimtadienį. Tada jubiliato akys spindėjo džiaugsmu, kad kartu su žmona Veronika užaugino trejetą

Pro memoria

vaikų – du sūnus ir dukterį, kad auga penketas vaikaičių. Suvešėjo Antano sodintos obelys, išgražėjo per 40 metų – tiek laiko prabėgo, kai grįžo iš tremties. Ta grožio ir darnos harmonija šiai vasarai baigiantis nutrūko...

Antanas Gabužis palaidotas Jonavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame LPKTS Jonavos filialo pirminkę, Antano žmoną Veroniką Gabužienę, vakuus ir vaikaičius.

**LPKTS pirmininkas
Antanas Lukša
LPKTS valdyba ir
taryba**

ILSĖKITES RAMYBĖJE

Ramutis Jankauskas

1945–2008

Gimė Kaišiadorių r. Gudienos k. Anksti neteko tėvo. 1951 m. buvo ištremtas į Tomsko sr. Kargaso r. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo kolūkyje. Baigė Lietuvos žemės ūkio akademiją ir buvo paskirtas inžinieriumi mechaniku į Kaišiadorių r. „Laisvės“ kolūkį, vėliau dirbo dėstytoju profesinio parengimo mokykloje. Vedė, užaugino tris sūnus. Buvo aktyvus būvusių politinių kalinių ir tremtinių choro „Godos“ narys.

Palaidotas naujosiose Marijampolės kapinėse.

LPKTS Marijampolės filialas

Jonas Stepanauskas

1922–2008

Gimė Vilkaviškio r. Bambinių k. ūkininkų šeimoje. 1948 m. tévus ištremė į Krasnojarsko sr. Mano r., o trys vaikai nuo trémimo išsislapstė. Jonas dirbo melioracijoje, vėliau vairuotoju Marijampolės autotransporto įmonėje. Aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje, buvo aktyvus būvusių tremtinių ir politinių kalinių choro „Godos“ ir choro „Bočiai“ narys.

Palaidotas senosiose Marijampolės kapinėse.

LPKTS Marijampolės filialas

Skelbimai

Rugsėjo 10 d. (trečadienį) 17.30 val. Šiaulių miesto savivaldybės salėje (Vasario 16-osios g. 62) įvyks bendras LPKTS Šiaulių filialo ir LPKTB Šiaulių skyriaus narių susirinkimas. Svarstyime bendrus darbus, kuriuos turime atlikti šiais metais, kalbėsime apie tremtinių kapų tvarkymą Ginkūnų kapinėse, susitiksime su Šiaulių miesto rinkiniu apygardų Tėvynės sajungos kandidatais į Seimą.

Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Rugsėjo 14 d. (sekmadienį) 12 val. Šakių r. Gelgaudiškio bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už paskutinį Tauro apygardos partizaną Justiną Balčių-Platoną. Po pamaldų Elizavo kaime bus šventinamas atminimo ženklas.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Rugsėjo 16 d. (antradienį) 12 val. Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už prieš 60 metų nužudytais DKA bataliono keturis partizanus, ryšininkę ir Griškelį šeimą. Kviečiame dalyvauti.

Rugsėjo 21 d. (sekmadienį) Lekėčiuose, Šakių r., bus šventinamas naujai pastatytas paminklas Nežinomajam partizanui. **10 val.** šv. Mišios Lekėčių bažnyčioje. Po šv. Mišių Lekėčių kapinėse paminklo pašventinimas. **12 val.** kviečiame į Puskunigų kaimo turizmo sodybą prie arbato puodelio ir atsieneštų vaišių.

Rugsėjo 25 d. (ketvirtadienį) 17 val. Marijampolės apskrities viršininko administracijos posėdžių salėje (Vytauto g. 28) įvyks Z. Vidrinsko knygos „Tarp šuvių ir spygliuotų lagerio vielų“ pristatymas. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Renkamos lėšos Gruzijai

Lietuvos politinių kalinių sajungos Kauno skyriaus nariai renka lėšas nuniokotai Gruzijai paremti. Paaukotos lėšos bus įteiktos Gruzijos ambasadoriui Lietuvoje.

Kauniečiai kviečia prisidėti prie akcijos ir kitų LPKS skyrių narius. Auką galima pristatyti į būstinę Kaune, Laisvės al. 39 (I aukštasis).

Paminėta Alkos rinktinės štabo žūtis

(atkelta iš 6 psl.)

Tą išimtininą rugpjūčio dieną saulutei skaisčiai šviečiant, nuo bažnyčios su vėliauromis, gėlėmis ir degančiomis žvakelėmis, lydimi darnių šaulių gretu, pakilome į nedidelį kalnelį, kur šalia masinio Sedos kautynių dalyvių kapo palaidoti žuvę Alkos štabo reigūnai. Jų atminimas pagerbtas tylos minute, giesmėmis, šaulių šūvių salvėmis.

Vėliau mašinų vilkstinė nusidriekė Barstyčių miestelio link. Už Dagių kaimo, Daiginės miško pakelėje, stovi atminimo ženklas. Tą dieną prie jo skambėjo partizaniškos dainos, Lietuvos valstybinis himnas. Prisiminimais daliros buvęs rinktinės partizanas Anicetas Andrijauskas, Lietuvos šaulių sajungos vadovas Juozas Širvinskias pasveikino ir apdovanojo nusipelniusius šaulius – Augustą Mylę ir Ildefoną Bičkų. Dalios Gontaitės deklamuojamas eiles keitė Ingos Dvoržeckienės fleitos garsai. Rezervo karių asociacijos nario Algimanto

Liekio jūrinės patrankos trys šūviai: už partizanus, už laisvę, už Lietuvą, sudrebino Daiginės miško tylą.

Sventės dalyviai, tarp jų ir italų šeima, vedami eigulio Algimanto Bertašiaus, aplankė miško raiste partizanų žūties vietą, kurioje jų kauleliai gulėjo 52 metus. Vieta greta esančioje pušyje pažymėta mediniu kryžiumi su Nukryžiuotojo kančia. Dar ilgai miško poilsio aikšteliéje prie garaugančios kareiviskos košės dalyvasti prisiminimais.

Už minėjimo organizavimą dėkojame Mažeikių savivaldybės vicemerui Rimantu Norkui, Mažeikių šaulių kuopos vadui Pranui Trakinui, Sedos seniūno pavduotojui Algirdui Grinkevičiui, Mažeikių politinių kalinių ir tremtinių chorui ir vadovei Margaritai Jutkvienei, renginio vedėjai Dalei Gontaitei, šauliui Rimantu Puidokui.

**Albertas RUGINIS,
LPKS Mažeikių skyriaus
pirmininkas**

Užjaučiamė

Po sunkios ligos mirus Norilsko Vyčiui, aktyviam 1953 m. Norilsko sukiliimo dalyviui

Antanui Gabužiui, nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Norilsko Vyčių bendrija

Sunkią netekties valandą, mirus brangiausiam žmogui – Mamai, užjaučiame ilgametį LPKTS filialo tarybos narį Vladą Bartkų.

LPKTS Radviliškio filialas

Rugsėjo 8 d. (pirmadienį 15 val.) Laisvės alėjoje prie Vytauto Didžiojo paminklo Kaune įvyks Vytauto Didžiojo karūnavimo ir padėkos už Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės apgynimą dienos minėjimas. Koncertuos Kauno muzikos ansamblis „Ainiai“ ir folkloro klubas „Gile“.

Informuojame

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujas "Laisvės kovų archyvo" numerius galite išsigyti LPKTS būstinių knygynėlyje, Laisvės al. 39, bei Tremties ir rezistencijos muziejuje, Vytauto pr. 46, Kaune.

SL289

**Redaktorė
Redakcija:**

- Jolita Navickienė
Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3800. Užs. Nr.

Kaina 1,40 Lt

Lietuvos TV

Pirmadienis, rugsėjo 8 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 Gero ūpo! (k.). 11.00 Tarp Rytų ir Vakarų. 12.00 Šokių Eurovizija 2008 (k.). 14.45 Klausimėlis (k.). 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Namelis prerijose“. Ser. 17.30 „Komisaras Reksas“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 19.45 Keliai. Mašinos. Žmonės. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Redakcija. 22.04 „Perlas“. 22.05 „Olimpiniai prisiminimai“. Pekinas 2008. Dok. 23.00 Vakaro žinios. 23.15 „Ruandos viešbutis“ (k.).

Antradienis, rugsėjo 9 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 Mūsų dienos - kaip šventė (k.). 11.00 Ant svarstyklų. 12.00 Redakcija (k.). 12.45 Keliai. Mašinos. Žmonės (k.). 13.15 Be pykčio (k.). 13.45 „Kaimynai“. Ser. 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Namelis prerijose“. Ser. 17.30 „Komisaras Reksas“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 19.45 Emigrantai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Versijos. 22.04 „Perlas“. 22.05 „Dingę“. Ser. 23.00 Žinios. 23.15 „Specialioji jūrų policijos tarnyba“.

Trečiadienis, rugsėjo 10 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Endhauzo paslaptis“ (k.). 10.00 „Legendos“ (k.). 11.00 Toks gyvenimas su Zita Kelmickaitė. 12.00 Versijos (k.). 12.45 Emigrantai (k.). 13.15 Keliaukim! (k.). 13.45 „Kaimynai“. Ser. 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Namelis prerijose“. Ser. 17.30 „Komisaras Reksas“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 19.45 Pulsa. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Teisė žinoti. 22.04 „Perlas“. 22.05 „24 valandos“. Ser. 23.00 Vakaro žinios. 23.15 Elito kinas: „Meilė ir mirtis“. Komedia. 1975. JAV.

Ketvirtadienis, rugsėjo 11 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 Vaikų Eurovizijos dainų konkursas 2008 (k.). 10.30 Gamtos patruliai (k.). 11.00 Forumas. 12.00 Teisė žinoti (k.). 12.45 Pulsa (k.). 13.15 Negali būti (k.). 13.45 „Žalčio karūna“. TV filmas. 1986. 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Namelis prerijose“. Ser. 17.30 „Komisaras Reksas“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 19.45 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Mūsų dienos - kaip šventė. Pertr. 22.04 „Perlas“. 23.00 Žinios. 23.15 „Las Vegasas“. Ser.

Penktadienis, rugsėjo 12 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Raudonmedžio rojus“ (k.). 10.30 Gyvenimo ratus (k.). 11.00 Akiraciai. 12.00 Bėdu turgus (k.). 12.45 Nacionalinė paieškų tarnyba (k.). 13.30 Aerodromas (k.). 13.45 „Žalčio karūna“. Ser. 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Namelis prerijose“. Ser. 17.30 „Komisaras Reksas“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 19.45 Tėvai ir vaikai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Gero ūpo! Pertr. 22.04 „Perlas“. 23.00 „Uždelsto veikimo bomba“. Trileris. 2006. JAV.

Šeštadienis, rugsėjo 13 d.

8.00 Gimtoji žemė. 8.30 Animacija. 10.00 Tele bim-bam. 10.30 Kultūrų kryžkelė. 12.00 „Keliai į Šiluvą“. Dok. 13.00 „Legends“. Dok. 14.00 Kultūra. 15.00 Poziūris. 16.00 Žinios. 16.15 (K)laidel. 16.20 „Komisaras Reksas. Naujasis šeimininkas“. Det. f. 1998. Austrija, Vokietija. 18.15 Klausimėlis. 18.30 „Tuzinės aukštinė“. 19.00 Vaikų Eurovizijos nacionalinė atranka. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 „Triumfoarka“. 23.00 „Policininkas iš Los Andželo“. Drama. 2000. JAV.

Sekmadienis, rugsėjo 14 d.

8.00 Krikščionio žodis. 8.15 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 „Raudonmedžio rojus“. Ser. 12.00 Šv. Mergelės Marijos apsireiškimo Šiluvos 400 metų jubiliejus. 13.45 „Skubiausia žmonių pagalba“. Dok. 14.00 „Puaro“. Det. 1989-2008. D. Britanija. 15.00 Gamtos patruliai. 15.30 Šventadienio mintys. 16.00 Žinios. 16.15 Gyvenimo ratus. 16.45 Be pykčio. 17.15 Popietė su A. Čekoliu. 17.45 Keliaukim! 18.15 Stilius. 19.00 Bėdu turgus. 20.00 Savaitė. 20.30 Panorama. 20.45 „Dingti per 60 sekundžių“. Trileris. 2000. JAV. 23.00 Negali būti. 23.30 Kultūra (k.).

Televizijos programa

rugsėjo 8-14 d.

TV3

Pirmadienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.). 8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Padainuokim!“ (k.). 11.00 „Aš - robotas“ (k.). 13.35 Animacija. 15.35 „Spastuose“. Ser. 16.40 „Degantis kraujas“. Ser. 17.40 „Rožių karas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“. Ser. 19.40 „L.T. paparacai“. 20.35 „Ambrozijos TV“. 21.10 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.45 Vakaro žinios. 22.00 „Nusivylusios namų šeimininkės“. Ser. 23.00 „CSI Majamis“. Ser. 0.00 „Netikėta sekme“. Ser. 1.00 „Greičio ruožas“. Ser. 2.00 „Telejazz“.

Antradienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.). 8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „L.T. paparacai“ (k.). 11.00 „Iki pergalės!“ (k.). 12.00 „Penktokų iššūkis“ (k.). 13.05 „Zoro“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Spastuose“. Ser. 16.40 „Degantis kraujas“. Ser. 17.40 „Rožių karas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“. Ser. 19.40 „Kriminalinė tyrimai“. 20.35 „Skylė sienoj“. 21.10 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.45 Vakaro žinios. 22.00 „Daktaras Hausas“. Ser. 23.00 „CSI Niujorkas“. Ser. 0.00 „Netikėta sekme“. Ser. 1.00 „Greičio ruožas“. Ser. 2.00 „Telejazz“.

Trečiadienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.).

8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Taip arba Ne“ (k.). 11.00 „Žvaigždžių vartai“ (k.). 13.05 „Zoro“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Spastuose“. Ser. 16.40 „Degantis kraujas“. Ser. 17.40 „Rožių karas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“. Ser. 19.40 „Kriminalinė tyrimai“. 20.35 „Skylė sienoj“. 21.10 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.45 Vakaro žinios. 22.00 „Daktaras Hausas“. Ser. 23.00 „CSI Niujorkas“. Ser. 0.00 „Netikėta sekme“. Ser. 1.00 „Greičio ruožas“. Ser. 2.00 „Telejazz“.

Ketvirtadienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.). 8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Kriminalinė tyrimai“ (k.). 11.00 „Puikusis šou“ (k.). 13.05 „Zoro“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Spastuose“. Ser. 16.40 „Degantis kraujas“. Ser. 17.40 „Rožių karas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“. Ser. 19.40 „Čia ir dabar“. 20.35 „Dzin“. 21.10 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.45 Vakaro žinios. 22.00 „Kobra 11“. Ser. 23.00 „Kaulai“. Ser. 0.00 „Netikėta sekme“. Ser. 1.00 „Greičio ruožas“. Ser. 2.00 „Telejazz“.

Penktadienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.). 8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Čia ir dabar“ (k.). 11.00 „Broliai“ (k.). 13.05 „Zoro“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Spastuose“. Ser. 16.40 „Degantis kraujas“. Ser. 17.40 „Rožių karas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“ (k.). 20.10 „Garfieldas“. JAV. 2004. Komedia. 21.40 „Aš - šnipas“. JAV. 2002. Komedia. 23.50 „Iki krančiai“. JAV. 2000. Drama. 1.30 „Išsaugoti kūdikį“. JAV. 1988. Komedia.

Šeštadienis

6.25 „Telepardo utuvė“. 6.40 Animacija. 8.30 „Auklė“. Ser. 9.00 „Apie ūkių bites“. 9.30 Animacija. 10.00 „Stebuklingas Eivos nuotykis“. JAV. 1995. Nuot. f. 12.00 „Ivanas Vasiljevičius keičia profesiją“. Rusija. 1973. Komedia. 13.40 „Juokingiausia Amerikos namų vaizdeliai“. 14.00 „Zoro. Spaga ir rožė“. Ser. 15.00 „Atlantida“. Ser. 17.00 „Ambrozijos TV“ (k.). 17.40 „Penktokų iššūkis“. 18.45 Žinios. 19.00 „Žvaigždžių vartai“. 21.00 „Broliai Grima“. JAV. D. Britanija, Čekija. 2005. Nuot. f. 23.30 „Laiko policininkas“. JAV, Japonija. 1994. Trileris. 1.30 „Pabėgimas“. Ispanija, Argentina. 2001. Drama.

Sekmadienis

6.25 „Telepardo utuvė“. 6.40 Animacija. 8.30 „Auklė“. Ser. 9.00 „Sveikas žmogus“. 10.00 „Kikbokso akademija“. JAV. 1997. Nuot. f. 11.40 „Gyvenimas su Veilonu“. JAV, N. Zelandija. 2004. Drama. 13.20 „Skylė sienoj“ (k.). 13.55 „Zoro. Spaga ir rožė“. Ser. 14.55 „Formulės - 1“ pasauilio čempionato Didžiojo Italijos prizo lenktynės. 17.00 „Dzin“ (k.). 17.40 „Iki pergalės! Virėjų kovos“. 18.45 Žinios. 19.00 „Savaitės komentarai“. 19.30 „Puikusis šou“. 21.30 „Trigubas X“. JAV. 2002. Nuot. f. 0.05 „Kraujas iš betonas. Meilės išstoriija“. JAV. 1991. Komedia. 1.00 „Telejazz“.

Baltijos TV

Pirmadienis

6.35 Televitrina. 6.50 Su Palmira (k.). 7.50 Animacija (k.). 8.40 „Detektyvas Kalas“ (k.). 9.35 Autošou (k.). 10.35 „Svajonių viešbutis: Seišeliai“ (k.). 12.20 „Juokingiausia žmonės ir gyvūnai“ (k.). 13.05 „Smogiamoji jéga V“ (k.). 14.10 „Pinigų lietus“. 15.30 Animacija. 16.45 „Baimės faktorius IV“. 17.45 „Mentai. Žmogžudystės skyrius I“. Ser. 18.55 „Nepaaiškinami faktai VI“. 20.00 Žinios. 20.20 „Europa-Lietuva“. 20.25 „Valstybės patarėjas“. Ser. 21.40 „Iškaitas“. Krim. trileris. 2005. JAV, Vokietija. 23.45 Žinios. 0.00 „Tereikia pasistengti“. Komedia. 2004. JAV. 1.35 „Bamba“.

Antradienis

6.35 Televitrina. 6.50 Statau namą (k.). 7.20 Vienam gale kabrys (k.). 7.50 Animacija (k.). 8.40 „Baimės faktorius IV“ (k.). 9.35 „Mentai. Žmogžudystės skyrius I“ (k.). 10.40 „Heraklis“ (k.). 12.10 „Maski šou“ (k.). 13.05 „Valstybės patarėjas“ (k.). 14.10 „Pinigų lietus“. 15.30 Animacija. 16.45 „Baimės faktorius IV“. 17.45 „Mentai. Žmogžudystės skyrius II“. Ser. 18.55 „Ekstrasensų mūsis IV“. 20.00 Žinios. 20.20 „Akistata su Lietuva“. 20.40 „Specialusis dalinys II“. Ser. 21.40 „Miesto medžiotojas“. Veiksmof. 1993. Honkongas, Japonija. 23.30 Žinios. 23.45 „Gelbékite - aš žvaigždė“ (k.). 1.05 Namų darbai (k.). 1.35 „Bamba“.

Trečiadienis

6.35 Televitrina. 6.50 Robertopusryciai (k.). 7.20 Keilio ženklai (k.). 7.50 Animacija (k.). 8.40 „Baimės faktorius IV“ (k.). 9.35 „Mentai. Žmogžudystės skyrius III“ (k.). 10.40 „Laumžirgis“ (k.). 12.30 „Smagiausios akimirkos“. 13.10 „Specialusis dalinys II“ (k.). 14.10 „Pinigų lietus“. 15.30 Animacija. 16.45 „Baimės faktorius IV“. 17.45 „Mentai. Žmogžudystės skyrius I“. Ser. 18.55 „Sekundė iki katastrofos III“. 20.00 Žinios. 20.20 „Akistata su Lietuva“. 20.40 „Mirties taškas“. Ser. 21.40 „Laumžirgis“. Psich. trileris. 2002. JAV, Vokietija. 23.40 Žinios. 23.55 „Gelbékite - aš žvaigždė“ (k.). 0.55 Vienam gale kabrys (k.). 1.25 „Bamba“.

Ketvirtadienis

6.35 Televitrina. 6.50 „Deivido Bleino svaigulys“ (k.). 7.50 Animacija (k.). 8.40 „Baimės faktorius IV“ (k.). 9.35 „Mentai. Žmogžudystės skyrius I“ (k.). 10.40 „Skraidančių durklų namai“ (k.). 13.05 „Izibrio medžioklė“ (k.). 14.10 „Pinigų lietus“. 15.30 Animacija. 16.45 „Detektyvas Kalas“. Ser. 17.40 „Smagiausios akimirkos“. 18.20 „Heraklis“. Ser. 20.00 Žinios. 20.20 „Ratu“. 20.30 „Pašelusiai noriu į kaimą“. 21.25 „Amerikos talentai II“. 23.10 Uogos. Žinios ir orai. 23.40 „Miestas be įstatymų“. Trileris. 1998. JAV. 1.25 „Bamba“.

Penktadienis

6.40 Televitrina. 7.00 Tarp miesto ir kaimo (k.). 7.30 „Maski šou“. 8.30 Sekundė iki katastrofos III“ (k.). 9.30 Namų darbai. 10.00 „Amerikos talentai II“ (k.). 11.45 „Ekstrasensų mūsis IV“ (k.). 12.50 „Širdis prašo daugiau“. Melodrama. 2004. Indija. 15.30 „Smagiausios akimirkos“ (k.). 16.00 Seimas - tiesiogiai